

Asia: VN/22315/2023

Lausuntopyyntö: menettämisseuraamuksia koskevat lainsäädäntömuutokset, työryhmän mietintö

Direktiivin sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Mitä huomioita teillä on direktiivin sisällöstä ja suhteesta Suomen lainsäädäntöön?

Suomen syyttäjäyhdistys ry (myöhemmin SSY):

Ei lausuttavaa

Keskeiset ehdotukset

Rikoshyödyn poisottamisessa vaadittavan näyttökynnyksen alentaminen ja ehdotettu näyttökynnys

Ehdotus näyttökynnyksen alentamisesta selittämättömän omaisuuden poisottamisessa on kannatettava ja SSY suhtautuu siihen myönteisesti. Ehdotuksen tavoite on hyväksyttävä ja sillä päästään tehokkaasti puuttumaan rikoshyötyyn.

SSY kuitenkin toteaa, että oikeuskäytännön hankkiminen jää pitkälti syyttäjälle, joten tämä huomioitava resursseissa ja resurssit turvattava.

Rikoshyödyn poisottamista koskevan menettelyn ottaminen käyttöön rikosoikeudenkäynnin ulkopuolella

SSY kannattaa työryhmän ehdotusta. Kuulutustiedoksiannon käyttömahdollisuuden laajentaminen on perusteltu mietinnössä hyvin. SSY korostaa, että oikeudenkäynnin karttamista ei tule palkita ja ehdotus tehostaa rikoshyödyn poisottamista.

Esitetty 15 vuoden vanhentumisaika aiheuttanee kuitenkin haasteita. Tältä osin viittaamme Oikeuskanslerinviraston huomioihin.

Rahanpesuun liittyvän rikoshyödyn takaisinsaamisen tehostaminen

Ehdotus on perusteltu. SSY:n näkemyksen mukaan arvokonfiskaatio tehostaa rikoshyödyn takaisinsaamista.

Laajennettu hyödyn menettäminen

Ei lausuttavaa

Rikoshyödyn jäljittäminen ja tunnistaminen

Ei lausuttavaa

Omaisuuksien hallinnointi

Ei lausuttavaa

Hyödyn menettämisen ja asianomistajan vahingonkorvauksen suhde rajat ylittävissä tilanteissa

Työryhmän esitys kannatettava.

Menettämisseuraamuksen ja ennallistamisen suhde ympäristörikoksissa

Ei lausuttavaa

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon ja muiden rikokseen liittyvien vaatimusten yhteensovittaminen

SSY kannattaa ehdotusta ja ehdotus selkiyttäisi oikeustilaa.

Vaikutukset

Miten kommentoitte mietinnön arvioita ihmisiin kohdistuvista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista?

Mietinnössä on tunnistettu yhteiskunnallisia vaikutuksia hyvin. SSY pitää tärkeänä, että rikosten uhrien asemaa parannetaan, ja että oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeista huolehditaan. Nämä vaikutukset on tunnistettu mietinnössä.

Miten kommentoitte mietinnön arvioita vaikutuksista viranomaisten toimintaan?

Kuten mietinnössä on todettu, rikosprosessissa käsiteltävien menettämiskaavojen lisääntyminen ja varsinkin direktiivistä aiheutuvat uudet tehtävät ja muut velvoitteet kasvattavat viranomaisten työmäärää. Tämä aiheuttaa etenkin lisätyötä niille viranomaisille, jotka hoitavat vastaavankaltaisia juttuja nykyisinkin. Mietinnössä tunnistetaan hyvin, että Syyttäjälaitokselle aiheutuu lisätyötä juttumäärien kasvamisesta, koska menettämiskaavojen edellytysten laajentaminen tulee todennäköisesti kasvattamaan tällaisten vaatimusten lukumäärää. Tämän ohella lisätyötä aiheutuu rajat ylittävistä yhteistyöistä.

SSY kuitenkin huomauttaa, että mietinnön ehdotuksissa ei ole kyse ainoista tai yksittäisistä lainsäädäntömuutoksista. Ehdotetut muutokset aiheuttavat lisätyötä, joka ei ole kompensoitavissa

vain työntehon tehostamisella ja koulutuksella, vaan lisätyö on pois kaikesta muusta syyttäjän perustystä. Erityisesti tulee ottaa huomioon, että rikoshyötyihin liittyy useasti omaisuuteen kohdistuvia pakkokeinoja, joihin pääsääntöisesti aina liittyy määräaikoja. Tämä tarkoittaa sitä, että tällaiset asiakokonaisuudet menevät syyttäjien asioiden priorisoinnissa muiden, tavanomaisten rikosasioiden edelle. Mikäli Syyttäjälaitoksen riittävästä resursoinnista ei huolehdita, tarkoittaa tämä todennäköisesti sitä, että tavanomaisten rikosten käsittelyajat entisestään venyvät.

Edelleen SSY nostaa huoleksi sen, että nyt käsillä olevilla resursseilla syyttäjille tuskin jää aikaa kouluttautua mietinnössä ehdotettujen muutosten aiheuttamaan lisätyöhön. Tällä on edelleen suora vaikutus koko ehdotuksen tavoitteeseen eli rikoshyödyn tehokkaaseen poisottamiseen.

SSY katsoo, että Syyttäjälaitoksen ja koko rikosprosessiketjun viranomaistoiminnan riittävät resurssit on turvattava.

Miten kommentoitte mietinnön arvioita taloudellisista vaikutuksista?

Edellisessä kohdassa lausuttuun viitaten SSY katsoo, että ehdotuksella tuskin tulee olemaan kokonaisuutena positiivisia taloudellisia vaikutuksia, mikäli se hidastaa ei-kiireellisiä rikosasioita.

Edelleen huolehdittava esitutkintaviranomaisten, syyttäjien ja tuomareiden riittävän kattavasta perehdyttämisestä ja kouluttamisesta valtakunnallisesti.

Huolehdittava riittävistä resursseista.

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan?

Ei lausuttavaa.

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Miten kommentoitte muita toteuttamisvaihtoehtoja (mietinnön jakso 5)? Millaisia vaikutuksia niillä olisi?

Ei lausuttavaa

Onko jokin muu tapa, jolla esityksen tavoitteet voitaisiin toteuttaa?

Ei lausuttavaa

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

Ei lausuttavaa

Lakitekniset huomiot

Lakitekniset ja muut yksityiskohtaiset huomionne lakiehdotuksista ja niiden säännöskohtaisista perusteluista (jakso 7)?

Asianomistajan vahingonkorvausvaatimuksen ja arvokonfiskaation yhteensovittaminen; viitataan siihen mitä Syyttäjälaitos on lausunut.

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

-

Ei lausuttavaa

Mäenpää Pia

Suomen syyttäjäyhdistys ry - Pj. Pia Mäenpää ja hallituksen jäsen Aleksi Turunen